

"Mycket tidigt på morgnarna gick tryckpressarna igång och de körde till sen kväll. Det var en ljudmiljö som inte hade accepterats i dag, men för oss var den en naturlig del av vardagen." Bild: Meijels

Meijels – företaget som levererade det mesta för kontoret

Att följa Meijels Bokhandel från start till avveckling är att få en lektion i historia. För under de 116 år som företaget verkade i Halmstad tar vi oss från industrialiseringen och in i den nya moderna tiden. Men här finns också berättelsen om ett familjeföretag med engagerade ägare och hängivna tjänare. Samt en och annan rätta...

Under min barndom bodde familjen på Hamngatan 13 där vi var granne till Meijels tryckeri på nr 15. Mycket tidigt på morgnarna gick tryckpressarna igång och de körde till sen kväll. Det var en ljudmiljö som inte hade accepterats i dag, men för oss var den en naturlig del av vardagen. På gården kunde vi ibland se stora rättor. Det sades att det i grannhuset tidigare hade varit ett spannmålslager och att rättorna fanns kvar. Både Meijels och rättorna har sin historia.

J. B. Meijel nämns aldrig vid förnamn, bara med initialerna. Kyrko-

böckerna visar att de stod för Josef Bernhard. På våren 1892 startade denne driftige entreprenör en pappershandel vid Stora torgs norra sida.

Idén låg väldigt rätt i tiden. Industrialiseringen började ta fart och de nybildade företagen hade kontor som behövde papper, pennor, bokföringsböcker och liknande. Även ökande privat konsumtion gjorde att det fanns ett betydande underlag. Det gick mycket bra för den nya affären.

Redan 1895 hade Meijels vuxit

ur den första lokalen och flyttade istället till östra sidan av Stora torg i en fastighet som ägdes av Axel Pihl. I samband med flytten expanderade också verksamheten genom att ett mindre tryckeri startades. Efter några år köpte J. B. Meijel en så kallad "snällpress" vilket ökade tryckeriets kapacitet avsevärt. Denna skulle egentligen drivas med elektricitet men sådan fanns till att börja med inte i fastigheten utan tryckpressen fick drivas med handkraft.

1902 hade tryckeriet blivit så omfattande att det flyttades till en egen

lokal på Storgatan 15. Då började man också arbeta med bokbinderi. Det kunde läggas till funktionerna sätter, tryckeri och lager. J. B. Meijels hade blivit ett komplett företag i sin bransch.

J. B. Meijel dog mycket sorgligt 1910 blott 44 år gammal. Sonen Eric var född 1897 och alldeles för ung för att ta över ledningen. Det blev istället föreståndaren i pappershandeln, Ivan Bengtsson, som i egenskap av disponent ledde verksamheten under drygt 10 år.

1921 kände sig Eric Meijel mogen att axla rollen som chef i familjeföretaget. Då hade han hunnit skaffa sig en gedigen utbildning i Leipzig och praktik på andra ledande företag i branschen. Nu började en mycket spännande och expansiv period. Pappershandeln specialiserades mer tydligt mot kontorsutrustning som skriv- och räknemaskiner och möbler. Till försäljningen av maskinvaror kopplades även en verkstad som kunde utföra reparationer. Eric Meijel inrättade också en särskild avdelning för att kunna arbeta med reklamtryck.

Nu hade verksamheten vuxit så mycket att det fanns anledning att också utveckla organisationen. Företaget J. B. Meijel omvandlades 1925 till ett aktiebolag. Sedan köpte man fastigheten Klingberget 3 som löpte från Storgatan med till Hamngatan. Här kunde sedan företaget alla delar rymmas.

Den nya fastigheten hade en intressant historia. Dess förre ägare hade varit AB Jacob Jacobsson, en

Bild ur minnesskrift från 1942 om Meijels.

”Industrialiseringen började ta fart och de nybildade företagen hade kontor som behövde papper, pennor, bokföringsböcker och liknande.

i dag nästan bortglömd verksamhet i Halmstad. Jacob Jacobsson hade börjat sitt liv som företagare i Klippan med havreexport samt försäljning gödningsämnen och mjöl. 1890 etablerade han sitt företag i Halmstad med en vacker la-

Meijels pappershandel i Pihlska fastigheten.

Bild: Hallands konstmuseum

En ögonblicksbild från kontoret på Meijels.

Bild: Föreningen Gamla Halmstad

Den här butiksinteriören publicerades i en minnesskrift från 1942.

Bild: Meijels

Meijels på Storgatan 12, granne med Pihlska fastigheten..

Bild: Hallands konstmuseum

Tryckeriet flyttade 1926 till Hamngatan 15.

Bild: Hallands konstmuseum

gerbyggnad mot Hamngatan. Han ägde också Halmstads elektriska valskvarn. Verksamheten verkar ha varit mycket lönsam.

Jacobsson dog 1922 och har gått till historien som en stor donator. Mest känt är att han donerade pengar som 1926 möjliggjorde uppförandet av Carl Milles staty "Europa och tjuren" på Stora torg. Det sägs att Jacobsson från sin lägenhet i den egna fastigheten på Storgatan ska ha tittat ut över torget och upplevt

det som ödsligt och tråkigt. Han ville med sin stora förmögenhet bidra till stadens försköning.

Tryckeriet flyttade 1926 till Hamngatan 15. Pappershandeln flyttade först 1930 och fick då adressen Storgatan 12. År 1937 köpte AB J. B. Meijel Rittfeldts bokhandel på Storgatan 46. Det var en naturlig utveckling av verksamheten eftersom bolaget nu också var en betydande boktryckare.

Några år senare köptes även Åtvidabergsbolagets filial i Halmstad

sedan skulle varuhuset Domus byggas här tillsammans med nedfarten till det planerade Torggaraget.

Eric Meijel lyckades 1962 fusionera verksamheten med det lokala Pappersbolaget. På så sätt kom man över den moderna och attraktiva affärslokalen i korsningen Brogatan/Hantverksgatan. Dit flyttade både bokhandeln och pappershandeln. Tryckeriet flyttade samma år till Sannarps industriområde.

År 1965 avled Eric Meijel. Då hade han året innan efterträtt av sin son Gunnar Meijel. Denne sade skämtsamt i en intervju att han liksom sin far knappast hade haft något fritt yrkesval. Båda hade tidigt i livet skolats in i familjeföretaget. Bortom horisonten tornade dock problemen upp sig då försätternarna för de olika verksamheterna började ändras radikalt. Det nya tryckeriet avvecklades redan efter några år på grund av svårigheter att uppnå lönsamhet i den hårda konkurrensen.

Meijels Bokhandel levde vidare och avvecklades 1989 då Halmstads Bokhandel tog över lokalerna vid

Brogatan och sedan fanns vara där under 30 år. Redan 1987 hade dock försäljningen av kontorsutrustning flyttat till Larsfrid där det fanns bättre möjligheter att driva verksamheten. Med tiden innebar den teknologiska utvecklingen med kopiatorer och datorer nya utmaningar. Meijels verksamhet på Larsfrid fanns dock kvar ända till 2008 då den såldes till Gullbergs Kontorscenter. Därmed var historien om AB J. B. Meijel till ända efter 116 år av verksamhet knuten till Halmstad.

Meijels var i högsta grad ett familjeföretag. Fyra generationer verkade som ägare och chefer. Den siste blev Björn Meijel. Många i personalen blev trojänare. Under sina första 100 år hade företaget till exempel tre kassörskor och två föreståndare för pappershandeln. En anställd fortsatte till över 85 års ålder att komma till tryckeriet varje dag och arbeta som korrekturläsare. Hos både ledningen och de anställda fanns ett stort engagemang och en stor lojalitet. Meijels blev under många år ett välkänt och positivt begrepp i Halmstad.

Anders Bergenek

Skribenten är aktiv i Föreningen Gamla Halmstad. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/gamlahalmstad.

